

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/173/2019
Identifikačné číslo spisu:	7518206132
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7518206132.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S. A. K., trvalým pobytom v E. XX, zastúpenej JUDr. Helenou Knopovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanému Z. A., trvalým pobytom v E. XX, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária J & J Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Palackého 2, IČO: 50 369 482, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Ján Juhász, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 7C/194/2018, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 7. novembra 2018 sp. zn. 6Co/304/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej aj „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) uznesením z 2. októbra 2018 č. k. 7C/194/2018-43 zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby súd uložil žalovanému zákaz vstupovať do rodinného domu súpisné č. XX, postavenému na parcele č. XX, v katastrálnom území E., obci E., okrese H. - Q., zapísanému na LV č. XX a k nemu prislúchajúcemu dvoru (ďalej len „rodinný dom s prislúchajúcim dvorom“) do právoplatného skončenia konania vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a taktiež aby mu uložil zákaz úmyselne sa priblížiť k žalobkyni na vzdialenosť menšiu ako 15 metrov s tým, že pokiaľ by strany sporu boli spoločne predvolaní na procesné úkony súdu v priestoroch budovy súdu alebo na akékoľvek iné procesné úkony orgánov činných v trestnom konaní alebo iných orgánov verejnej moci v priestoroch nimi určených, by sa na dobu vykonávania jednotlivých procesných úkonov tento zákaz nevzťahoval (I. výrok). Zároveň rozhodol, že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému právo na náhradu trov konania voči žalobkyni nepriznáva (II. výrok).

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia prvoinštančný súd konštatoval, že predmetný návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia uplatnený podľa ustanovení § 325 ods. 2 písm. e/ a h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nie je dôvodný, pretože dostatočne neosvedčila ňou uvádzané tvrdenia o ohrození jej telesnej a duševnej integrity konaním žalovaného. Preto jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia ako

bezdôvodný zamietol.

1. 3. Na rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 262 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP a na základe toho dospel k záveru, že neúspešnej žalobkyni nevznikol nárok na náhradu trov konania a úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli a preto mu právo na ich náhradu nepriznal.

2. 1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo 7. novembra 2018 sp. zn. 6Co/304/2018 na základe odvolania žalobkyne uznesenie súdu prvej inštancie (podľa ustanovenia § 388 CSP) zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému, aby dočasne nevstupoval do predmetného (presne špecifikovaného) rodinného domu s prislúchajúcim dvorom (prvý výrok), a zároveň zakázal žalovanému úmyselne sa priblížiť k žalobkyni na vzdialenosť menšiu ako 15 metrov s tým, že tento zákaz neplatí po dobu vykonávania jednotlivých úkonov súdu v priestoroch budovy súdu alebo na dobu vykonávania akýchkoľvek iných procesných úkonov orgánov činných v trestnom konaní alebo iných orgánov verejnej moci v priestoroch nimi určených, na ktoré bude žalovaný predvolaný, a to len v rozsahu nevyhnutnom pre riadnu účasť žalovaného na týchto úkonoch (druhý výrok). Žalobkyni uložil povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať na súde žalobu v zmysle § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka o vylúčení žalovaného z užívania predmetného (presne špecifikovaného) rodinného domu s prislúchajúcim dvorom (tretí výrok).

2. 2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na zákonné znenia ustanovení § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, ods. 2 písm. e/ a písm. h/, § 329 ods. 1 a ods. 2, § 336 ods. 1 a ods. 3 CSP a konštatoval, že dospel k záveru, že vzhľadom na listinné dôkazy sú splnené podmienky na nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia v zmysle § 325 ods. 2 písm. e/ CSP, nakoľko žalobkyňa osvedčila dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a osvedčila aj potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán, t. j. osvedčila existenciu dôvodného podozrenia, že zo strany žalovaného dochádza vo vzťahu k jej osobe k násiliu najmä vo forme psychického násillia a preto z tohto dôvodu nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému dočasne nevstupovať do predmetného rodinného domu s prislúchajúcim dvorom, ktorý je doposiaľ bydliskom žalovaného, ako ak bydliskom žalobkyne a ich syna. Zdôraznil, že v danom prípade ide o domáce násillie, v ktorom je žalobkyňa vystavená obtiažnej dôkaznej situácii na preukázanie násillia v blízkom rodinnom kruhu, pričom situácia, ktorú domáce násillie môže vyvolať neznesie odklad do skončenia konania vo veci samej, pretože môže vyvolať ťažko napravitelné následky. Predovšetkým z týchto dôvodov je potrebný okamžitý zásah zo strany súdu, aj keď len dočasného charakteru, ak je dôvodné podozrenie z násillia osvedčené tak, ako tomu bolo aj v prejednávacom prípade. Zároveň zdôraznil, že právo na ochranu života a zdravia, ktoré je násilníkom ohrozované, má absolútnu povahu, a teda je silnejšie, ako vlastnícke právo násilníka. Za podstatné odvolací súd považoval osvedčenie dôvodného podozrenia zo psychického násillia žalovaného voči žalobkyni a dokonca aj voči ich synovi, ktoré je základným predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia. V súvislosti s nariadením neodkladného opatrenia v zmysle ustanovenia § 235 ods. 2 písm. h/ CSP (druhý výrok) mal odvolací súd taktiež za preukázané, že žalobkyňa predloženými listinami osvedčila, že jej duševná integrita môže byť správaním žalovaného ohrozená, a preto je nevyhnutná dočasná úprava pomerov v zmysle tohto ustanovenia.

2. 3. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd ďalej konštatoval, že vzhľadom na charakter neodkladného opatrenia nariadeného podľa ustanovenia § 325 ods. 2 písm. e/ CSP uložil žalobkyni povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať žalobu v zmysle § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka o vylúčení žalovaného z užívania predmetného rodinného domu s prislúchajúcim dvorom (tretí výrok). Zároveň v tejto súvislosti uviedol, že v prípade, ak v tejto lehote žaloba nebude podaná, súd prvej inštancie aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší. V prípade, ak žaloba v lehote podaná bude, je možné zrušiť nariadené neodkladné opatrenie v zmysle § 334 CSP, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

2. 4. V závere odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie o trovách odvolacieho konania ponechal na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý o trovách prvostupňového ako aj odvolacieho konania rozhodne v rozhodnutí o veci samej, t. j. v konaní o žalobe podanej žalobkyňou podľa § 336 ods. 1 CSP, alebo v uznesení o zrušení neodkladného opatrenia podľa § 336 ods. 3 CSP.

3. 1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. I keď v dovolaní

formálne uviedol, že ním napáda uznesenie odvolacieho súdu „v celom jeho rozsahu“, z obsahu dovolania (vychádzajúc z článku 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia § 124 ods. 1 CSP) jednoznačne vyplýva, že dovolaním de facto napadol (len) výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým mu bolo uložené, aby dočasne nevstupoval do predmetného rodinného domu s prislúchajúcim dvorom (prvý výrok), a žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu (v uvedenom rozsahu) zrušil.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení dovolania odvolaciemu súdu vyčítal, že mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Uviedol, že žalobkyňa návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neosvedčila nijakými relevantnými dôkazmi. Tvrdenia žalobkyne sú účelové a na základe ich prezentácie sa snaží získať pre seba celú predmetnú nehnuteľnosť. Poukázal, že žalobkyňa nepodnikla žiadne kroky vedúce k vyporiadaniu bezpodielového vlastníctva manželov, pričom naďalej užíva predmetnú nehnuteľnosť. Podľa jeho názoru žalobkyňa nepreukázala ani jej psychické týranie z jeho strany. V dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu môže žalobkyňa nerušene užívať celú predmetnú nehnuteľnosť a on má do nej zákaz vstupu, „čím sa ocitol na ulici“, čo považuje za stav, ktorý nie je v súlade s dobrými mravmi a ktorý vytvára „zjavné zneužitie práva zo strany žalobkyne“. V závere odôvodnenia dovolania namietal, že odvolací súd jednostranne hodnotil dôkazy v prospech žalujúcej strany, v dôsledku čoho bola poskytnutá jednostranná ochrana iba žalobkyni.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného (dovolateľa) uviedla, že dovolanie žalovaného podľa jej názoru nie je prípustné a preto navrhla, aby ho dovolací súd odmietol.

5. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne k jeho dovolaniu stručne konštatoval, že „trvá na svojich doterajších písomných podaniach.“

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, skúmal, či sú splnené podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

7. V danom prípade žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Ako už bolo konštatované (bod 3. 1.) dovolateľ v dovolaní síce formálne uviedol, že ním napáda uznesenie odvolacieho súdu „v celom jeho rozsahu“, z obsahu dovolania (vychádzajúc z článku 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia § 124 ods. 1 CSP) však jednoznačne vyplýva, že dovolaním de facto napadol (len) výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým mu bolo uložené, aby dočasne nevstupoval do predmetného rodinného domu s prislúchajúcim dvorom (prvý výrok).

8. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa ustanovenia § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017 uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

12. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa v dôsledku neho konanie o veci vymedzenej návrhom právoplatne skončilo a nebude nasledované konaním vo veci samej. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (pozri Komentár k Civilnému sporovému poriadku, Števček a kol., C.H. Beck, str. 1111, R 76/2018). Taká situácia môže nastať predovšetkým v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP.

13. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že tento nariadil neodkladné opatrenie pred začatím konania, pričom žalobkyni uložil povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať na súde žalobu v zmysle § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka o vylúčení žalovaného z užívania predmetného rodinného domu s prislúchajúcim dvorom (tretí výrok). Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňa v zmysle povinnosti uloženej jej uvedeným výrokom odvolacieho súdu podala na súde prvej inštancie (Okresnom súde Košice - okolie) žalobu z 29. novembra 2018 o vylúčení z užívacieho práva (č. l. 119 a nasl. spisu).

14. Zo znenia ustanovenia § 336 ods. 1 CSP vyplýva, že súd môže uložiť navrhovateľovi neodkladného opatrenia povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej, keď dospeje k záveru, že nárok zabezpečený neodkladným opatrením vyžaduje ďalšie pokračovanie v konaní vo veci samej. Súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 336 ods. 1 CSP uložil žalobkyni povinnosť podať v stanovenej lehote žalobu vo veci samej. Tým, že odvolací súd využil uvedenú zákonnú možnosť (implicitne) vyjadril provizórnosť úpravy pomerov strán sporu nariadeným neodkladným opatrením, ktoré má dočasný charakter a ktorého dočasnosť je determinovaná výsledkom konania vo veci samej. Predmetné rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia teda nekonzumovalo vec samu, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolaním žalovaného nebolo napadnuté rozhodnutie vo veci samej.

15. V prípade predmetného rozhodnutia odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia nejde ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, pretože pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ v zmysle prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP má zákon na mysli tie rozhodnutia, ktorými sa konanie skončilo bez toho, aby sa vec prejedнала (t.j. z procesných dôvodov). To sa však v tomto prípade nestalo, pretože došlo k meritórnemu prejednaniu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a okrem toho (ako vyplýva i z vyššie uvedeného odôvodnenia) po rozhodnutí o nariadení neodkladného opatrenia bude medzi procesnými stranami prebiehať predmetný spor vo veci samej.

16. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaním napadnutej časti (a v konečnom dôsledku i v celku) nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí a preto nie je daná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, resp. konkrétne podľa dovolateľom uplatneného ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Preto dovolací súd dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

17. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná a preto jej dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej

inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.